

การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสู่โรงเรียนคุณภาพ ด้วยกระบวนการชุมชน
แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

DEVELOPMENT OF ACTIVE LEARNING MANAGEMENT CAPABILITY FOR QUALITY SCHOOLS
WITH PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY (PLC) PROCESS OF TEACHERS IN
WANGCHAN SUB-DISTRICT, THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE PHITSANULOK UTTARADIT

เสกสรรค์ ทองม่วง

Seksan Thongmoang

โรงเรียนจ่านกร้อง

Janokrong School

E-mail: seksan.th@jr.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สู่โรงเรียนคุณภาพ ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ และ 2) เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก จากครู ใน สหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ หลังได้รับการ พัฒนาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด คือ แบบประเมินและแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สู่โรงเรียนคุณภาพ สะท้อนถึงการ ขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ของครูเข้าด้วยกัน ตามผลการวิจัยที่อยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มีผลต่างของค่าเฉลี่ยที่มากขึ้นเท่ากับ 1.47

2. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการนำนวัตกรรมเชิงนโยบายและ กระบวนการบริหารจัดการมาใช้ เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เกิดการปรับเปลี่ยนเชิงวัฒนธรรม เอื้อต่อการจัดการ เรียนรู้เชิงรุก และพร้อมรับความท้าทายในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, โรงเรียนคุณภาพ, ชุมชนแห่งการเรียนรู้

Abstract

This research aims to 1) develop the ability to manage active learning towards a quality school through the process of professional learning communities of teachers in Wangchan Sub-district, Office of the Secondary Education Area, Phitsanulok, Uttaradit, and 2) study the results of organizing active learning activities from teachers in Wangchan Sub-district, Office of the Secondary Education Area, Phitsanulok, Uttaradit after being developed through the process of professional learning communities. The sample group was 150 teachers in Wangchan Sub-district, Office of the Secondary Education Area, Phitsanulok, Uttaradit. There were 2 types of research instruments: assessment forms and questionnaires. Data were analyzed using statistics for the mean (\bar{X}) and standard deviation (S.D.). The research results found that :

1. The ability to manage active learning towards a quality school reflects the driving force of the development of teachers' learning management quality through the process of professional learning communities (PLC), which is an important mechanism for linking teachers' knowledge and experiences together, according to the research results at the highest level. When comparing the first and second times, the difference in the mean is 1.47.

2. The results of organizing active learning activities are using policy innovations and management processes to develop schools to change in culture, support active learning management, and be ready to effectively face challenges in the digital age.

Keywords: Active learning management, Quality schools, learning communities

บทนำ

การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสู่โรงเรียนคุณภาพ ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2545 และ พ.ศ. 2553 มุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยยอมรับว่าผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ผ่านการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของบุคคล รวมถึงการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหา Office of the National Education Commission. (2002) นอกจากนี้ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ตั้งเป้าที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs และ 8Cs) โดยการบูรณาการกับพระราชบัญญัติการศึกษาให้สอดคล้องกัน การจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข Office of the Education Council Secretariat (2017) สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีการเน้นการยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนค้นพบพรสวรรค์ ความสนใจ และความถนัดในอาชีพของตนเองผ่านการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Active Learning) ทั้งในห้องเรียนและสถานประกอบการ รวมถึงการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ การ

ประเมินผลในชั้นเรียนเน้นการพัฒนาการเรียนรู้และสมรรถนะของผู้เรียน (Assessment for Learning) ในทุกระดับ Office of the Basic Education Commission (2023)

ในยุคที่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ได้กลายเป็นหนึ่งในกลยุทธ์สำคัญที่ช่วยเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้พร้อมรับกับความท้าทายในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การอภิปรายกลุ่ม การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการทำโครงการ ซึ่งไม่เพียงแต่เพิ่มความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้ แต่ยังช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงานในอนาคต ในช่วงปี 2023-2024 พบว่าการนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาใช้ในห้องเรียนมีผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ Wat, S., Chitlada, M., & Phimchanok, C. (2024) นอกจากนี้ การศึกษาของ Nitikorn, K. (2023) ยังแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของนักเรียนในตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nuttawut, A. (2024) ระบุว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกยังส่งเสริมการทำงานร่วมกันและการสื่อสารระหว่างนักเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาทักษะทางสังคมและอารมณ์ของนักเรียน และยังพบว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และทำให้การเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นมากขึ้น Pimsupa, L. (2023) นอกจากนี้ ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำเทคนิคดังกล่าวมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่หลากหลาย Sarisa, Y. (2024) เห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้พร้อมรับกับความท้าทายในยุคปัจจุบัน การนำเทคนิคดังกล่าวมาใช้ในโรงเรียนคุณภาพจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาในอนาคต

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น โรงเรียนในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สู่วิทยฐานะคุณภาพด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษา รวมทั้งเป็นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ผ่านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจระหว่างครูที่มีพื้นฐานจากความไว้วางใจและความเป็นมิตร รวมถึงการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างขวัญ กำลังใจและสนับสนุนการพัฒนาทักษะของครู Lee, S. H., & Kim, Y. J. (2024)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สู่วิทยฐานะคุณภาพ ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จากครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ หลังได้รับการพัฒนาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

การทบทวนวรรณกรรม

การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสู่โรงเรียนคุณภาพ ได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่องในวงการศึกษาทั่วโลก เนื่องจากมีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยมีประเด็นหลักที่สำคัญดังนี้

1. การบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก งานวิจัยหลายชิ้นในช่วงนี้เน้นการนำเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เกมการศึกษา และเครื่องมือการเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อเพิ่มความมีส่วนร่วมและความสนใจของนักเรียน ตัวอย่าง เช่น งานวิจัยของ Pimsupa, L. (2023) พบว่า การใช้แอปพลิเคชันการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นความสนใจและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์

2. การพัฒนาทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ การใช้กิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนต้องคิดและแก้ปัญหาจริง ๆ ช่วยเพิ่มความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ Kim (2024)

3. การสร้างชุมชนการเรียนรู้ที่มีความร่วมมือระหว่างครูและผู้บริหาร ต้องเน้นย้ำถึงความสำคัญของการสร้างชุมชนกัลยาณมิตรทางวิชาการในโรงเรียน ซึ่งการร่วมมือกันของครูและผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการศึกษา งานวิจัยล่าสุดของ Garcia และ Hernandez (2024) ยืนยันว่าการสนับสนุนจากผู้นำโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Suraphon Thamromdee & Colleagues. (2010)

4. การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เน้นถึงความสำคัญของการฝึกอบรมและพัฒนาครูให้มีทักษะและความรู้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้กลวิธีการสอนที่หลากหลายช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน Sarisa, Y. (2024)

5. ผลกระทบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนในรูปแบบนี้มีความเข้าใจเนื้อหาได้ลึกซึ้งขึ้น และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ดีกว่า นอกจากนี้ยังพบว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยเสริมสร้างทักษะทางสังคมและอารมณ์ของนักเรียน ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองและการทำงานร่วมกับผู้อื่น Nitikorn, K. (2023) และ Wang & Zhang (2024)

กล่าวสรุปได้ว่า การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา การบูรณาการเทคโนโลยี การพัฒนาทักษะกระบวนการคิด การสร้างชุมชนการเรียนรู้ที่มีความร่วมมือ และการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเป็นองค์ประกอบหลักที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยยืนยันว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไม่เพียงแต่เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แต่ยังเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันในยุคปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ การพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญของนโยบายการศึกษาในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทยด้วย นโยบายโรงเรียนคุณภาพ (Quality School Policy) ได้รับการเน้นย้ำว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนและพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการเผชิญกับความท้าทายในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบายโรงเรียนคุณภาพ ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาบุคลากร การใช้เทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วยด้านต่าง ดังนี้

1. การบริหารจัดการและภาวะผู้นำในโรงเรียนคุณภาพ ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบายโรงเรียนคุณภาพ หลายงานวิจัยเน้นถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันของครู เช่น งานวิจัยของ Garcia และ Hernandez (2024) พบว่าผู้นำโรงเรียนที่สนับสนุนและมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนสามารถกระตุ้นขวัญกำลังใจของครูและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. การพัฒนาวิชาชีพครูและการร่วมมือกัน การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างโรงเรียนคุณภาพ งานวิจัยของ Sarisa, Y. (2024) ชี้ให้เห็นว่าการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนและสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่น่าสนใจสำหรับนักเรียน นอกจากนี้ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่มีความร่วมมือกันระหว่างครูช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ Smith & Brown (2024)

3. การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างคุณภาพการศึกษา งานวิจัยของ Pimsupa, L. (2023) พบว่าการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์และเครื่องมือการเรียนรู้ดิจิทัลสามารถเพิ่มความมีส่วนร่วมและความสนใจของนักเรียนในการเรียนรู้ นอกจากนี้ เทคโนโลยียังช่วยให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างกันของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ Lee & Kim (2024)

4. การประเมินและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเป็นส่วนสำคัญในการวัดความสำเร็จของนโยบายโรงเรียนคุณภาพ พบว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนในรูปแบบนี้มีความเข้าใจเนื้อหาได้ลึกซึ้งขึ้นและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ดีกว่า นอกจากนี้ การประเมินผลแบบฟอร์มที่หลากหลายยังช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงวิธีการสอนได้อย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน Nitikorn, K. (2023) และ Wang & Zhang (2024)

5. การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครองเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างโรงเรียนคุณภาพ งานวิจัยหลายชิ้นเน้นถึงความสำคัญของการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น งานวิจัยของ O'Connor และ Murphy (2024) พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษา พบว่านโยบายโรงเรียนคุณภาพเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการยกระดับคุณภาพการศึกษา องค์ประกอบสำคัญประกอบด้วยภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาวิชาชีพครู การบูรณาการเทคโนโลยี การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง การดำเนินนโยบายเหล่านี้อย่างครอบคลุมและสอดคล้องกันสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นและเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการเผชิญกับความท้าทายในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีพื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำนวน 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนจ่านกร้อง โรงเรียนพรหมพิรามวิทยา โรงเรียนวัดโบสถ์ศึกษา โรงเรียนวังมะด่านพิทยาคม โรงเรียนดงประคำพิทยาคม และโรงเรียนคันไช้พิทยาคม

ประชากร ได้แก่ ครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 243 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 150 คน โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970)การเทียบสัดส่วน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลาก เพื่อกำหนดบุคคลผู้ให้ข้อมูล ระยะเวลาการศึกษาวิจัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) Learning) สูโรงเรียนคุณภาพ ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

2. แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สูโรงเรียนคุณภาพ ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ครั้งที่ 1 ระหว่างกระบวนการ PLC และครั้งที่ 2 หลังพัฒนาด้วยกระบวนการ PLC

ผลการวิจัย

การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สูโรงเรียนคุณภาพ ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สูโรงเรียนคุณภาพ ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำแนกความสามารถเป็นรายด้าน

ความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	ผลจากการเข้าร่วมกระบวนการ PLC				ผลต่าง ของค่าเฉลี่ย ($\Delta \bar{x}$)
	ครั้งที่ 1 (ระหว่าง PLC)		ครั้งที่ 2 (หลัง PLC)		
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้	3.62	0.39	4.84	0.19	1.22
2. ด้านการปฏิบัติการสอน	3.11	0.25	4.88	0.19	1.77
รวม	3.39	0.23	4.86	0.14	1.47

จากตารางที่ 1 พบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จากครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 3.39 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.23 และครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.86 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.14 ผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.47

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 3.62 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.39 ครั้งที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.84 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.19 ผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.22 และด้านการปฏิบัติการสอน ครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 3.11 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.25 ครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.88 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.19 ผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.77 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จากครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ หลังได้รับการพัฒนาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ดังตาราง

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จากครูในสหวิทยาเขตวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ ระหว่างและหลังได้รับการพัฒนาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

โรงเรียน	ผลการเรียนรู้ (ร้อยละ)		ผลต่าง
	ครั้งที่ 1 (ระหว่าง PLC)	ครั้งที่ 2 (หลัง PLC)	
โรงเรียนจ่านกร้อง	71.36	86.38	15.02
โรงเรียนพรหมพิรามวิทยา	63.76	84.71	20.94
โรงเรียนวัดโบสถ์ศึกษา	72.52	84.93	12.41
โรงเรียนวังมะด่านพิทยาคม	68.45	79.03	10.59
โรงเรียนดงประคำพิทยาคม	72.82	83.48	10.66
โรงเรียนคันไชยพิทยาคม	67.05	84.02	16.97
รวม	69.33	83.76	14.43

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จากครูในสหวิทยาเขตวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ หลังได้รับการพัฒนาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีผลการเรียนรู้สูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 83.76 สอดคล้องกับการวิเคราะห์ผลประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูในสหวิทยาเขตวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ดังตาราง

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูในสหวิทยาเขตวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)			
1. ความเหมาะสมของครูผู้เข้าร่วมในกลุ่มพัฒนาบทเรียนร่วม กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	4.83	0.39	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของผู้มีส่วนร่วม (ผู้รู้, ผู้ร่วมเรียนรู้) ในกลุ่ม พัฒนาบทเรียนร่วมในกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ (PLC) ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	4.86	0.37	มากที่สุด

3. ความเหมาะสมของทรัพยากร (งบประมาณ สถานที่ เอกสาร) ที่ใช้ในการจัดทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	4.81	0.44	มากที่สุด
4. การใช้เวลาในการจัดทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามที่กำหนดไว้	4.82	0.37	มากที่สุด
รวม	4.83	0.36	มากที่สุด
ด้านกระบวนการ (Process)			
5. การประสานงานในการจัดทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	4.81	0.42	มากที่สุด
6. ความเหมาะสมของการพัฒนาบทเรียนตามขั้นตอน (ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นสะท้อนผล) ในกลุ่มพัฒนาบทเรียนร่วมในกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	4.75	0.45	มากที่สุด
7. การมีส่วนร่วมในแต่ละบทบาทของกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	4.87	0.36	มากที่สุด
8. มีการแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	4.88	0.36	มากที่สุด
รวม	4.83	0.34	มากที่สุด
ด้านผลผลิต (Output)			
9. ท่านสามารถนำข้อเสนอแนะที่ได้รับกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	4.85	0.40	มากที่สุด
10. ท่านมีความมั่นใจในการนำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	4.83	0.41	มากที่สุด
11. ท่านสามารถจัดระบบความคิด/ประมวลความคิดสู่การพัฒนากระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ	4.82	0.42	มากที่สุด
12. ท่านเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	4.87	0.36	มากที่สุด
13. นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้จากครูโดยใช้จากเทคนิคการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	4.90	0.32	มากที่สุด
14. ผลจากการนำกระบวนการ PLC ไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของผู้เรียนในรายวิชา	4.92	0.27	มากที่สุด

ที่ครูสอน			
15. ท่านสามารถนำความรู้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ไปเผยแพร่และถ่ายทอดได้	4.84	0.40	มากที่สุด
รวม	4.86	0.32	มากที่สุด
สรุปโดยภาพรวม	4.84	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ที่มีต่อกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการ จัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.84 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.32

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์มีความพึงพอใจด้านผลผลิต (Output) มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.86 รองลงมาคือด้านกระบวนการ (process) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.83

และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มีความพึงพอใจมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ ข้อ 14 ผลจากการนำกระบวนการ PLC ไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของผู้เรียนในรายวิชาที่ครูสอน โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.92 ข้อ 13 นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้จากครูโดยใช้จากเทคนิคการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.90 และข้อ 8 มีการแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นและให้ ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.88 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้พบว่า 1) การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สู่โรงเรียนคุณภาพ ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ผลการวิจัย สะท้อนถึงการขับเคลื่อนการ พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งเป็นกลไก สำคัญในการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ของครูเข้าด้วยกันสอดคล้องกับ Wang & Zhang (2023) จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่าครูที่เข้าร่วมในกระบวนการ PLC สามารถพัฒนาแนวทางจัดกิจกรรม การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการวางแผนการสอนและปฏิบัติการ สอนในห้องเรียน ตามผลการวิจัยของ Adams (2024) ; Fang & Lee (2023) การปรับใช้เทคนิคเชิงรุกที่ สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างมี ชีวิตชีวา เกิดการเรียนรู้เชิงลึก (deep learning) มากขึ้น และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่สูงขึ้น อย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Roberts & Yunus (2023) ในมิติของปฏิสัมพันธ์เชิงวิชาชีพ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสะท้อนการปฏิบัติงาน และการร่วมกันสร้างสรรค์แนวทางจัดการเรียนรู้ผ่าน กระบวนการ PLC ได้ก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมทางวิชาชีพที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาศักยภาพของครูอย่าง ต่อเนื่อง และสัมพันธ์กับงานวิจัยของ Thornton & Cherrington (2022) ความพึงพอใจในระดับสูงที่ครูมีต่อ กระบวนการ PLC สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของชุมชนวิชาชีพที่มีชีวิตชีวาในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาสู่ ระดับห้องเรียน ในระยะยาว กระบวนการ PLC ที่มีความเข้มแข็งและมุ่งเน้นการพัฒนา Active Learning

จะกลายเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงวัฒนธรรมในโรงเรียน ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างยั่งยืนและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2) ส่วนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จากครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ หลังได้รับการพัฒนาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) พบว่า ผลการพัฒนาครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) พบว่าครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะด้านการปฏิบัติการสอนซึ่งค่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มสูงกว่าด้านการเขียนแผนการสอน การพัฒนาผ่าน PLC ช่วยให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ วางแผน และนำแนวทางการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Wang & Zhang (2023) ส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้สูงขึ้นถึงร้อยละ 83.76 ทั้งนี้ การปรับใช้ Active Learning ร่วมกับการสนับสนุนผ่าน PLC ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น และสัมพันธ์กับผลการวิจัยของ Roberts & Yunus (2023) ; Adams (2024) ที่กล่าวว่า PLC ยังส่งเสริมความพึงพอใจของครูอย่างมาก เพราะการเรียนรู้ร่วมกันภายในชุมชนวิชาชีพช่วยเสริมสร้างทักษะการสอนที่หลากหลาย และปรับเปลี่ยนการสอนในห้องเรียนให้เกิดบรรยากาศเชิงรุก สร้างสรรค์ และสนุกสนาน สอดคล้องกับ Thornton & Cherrington, (2022) ; Fang & Lee (2023) ที่ได้วิเคราะห์ว่ากระบวนการนี้จึงไม่เพียงยกระดับคุณภาพการสอน แต่ยังส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันในโรงเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณภาพอย่างยั่งยืน

สรุปองค์ความรู้

งานวิจัยนี้สรุปองค์ความรู้ได้ว่า กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้เกิดขึ้นในระดับห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การนำแนวทางนี้มาใช้ช่วยให้ครูแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วางแผนการเรียนรู้ และสร้างสรรค์กิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้เชิงลึก (deep learning) ในหมู่นักเรียนอย่างชัดเจน ทั้งนี้ PLC ยังส่งเสริมความพึงพอใจของครูและสร้างสภาพแวดล้อมวิชาชีพที่เอื้อต่อการปรับใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาในยุคดิจิทัล จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงวัฒนธรรมในโรงเรียนที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพที่สามารถตอบสนองความต้องการของศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้/นวัตกรรมจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาได้ดังนี้

1. การสร้างระบบสนับสนุนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้านดิจิทัล : ผู้วิจัยสามารถพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์หรือระบบจัดเก็บข้อมูลเพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูในรูปแบบ PLC ดิจิทัล ซึ่งจะเอื้อต่อการแชร์แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แผนการสอนสู่การเรียนรู้เชิงลึก ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเทคนิค นวัตกรรม และทรัพยากรทางการศึกษาที่หลากหลาย

2. การจัดโครงสร้างทีมงานวิชาชีพภายในโรงเรียน : นำองค์ความรู้เรื่อง PLC มาสร้างกลไกการบริหารทีมครู โดยกำหนดบทบาทผู้นำด้านวิชาการ (teacher leaders) ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในแต่ละกลุ่มสาระวิชา เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วางแผนร่วมกัน และสะท้อนผลการปฏิบัติการสอน เป็นการกระจายอำนาจในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา

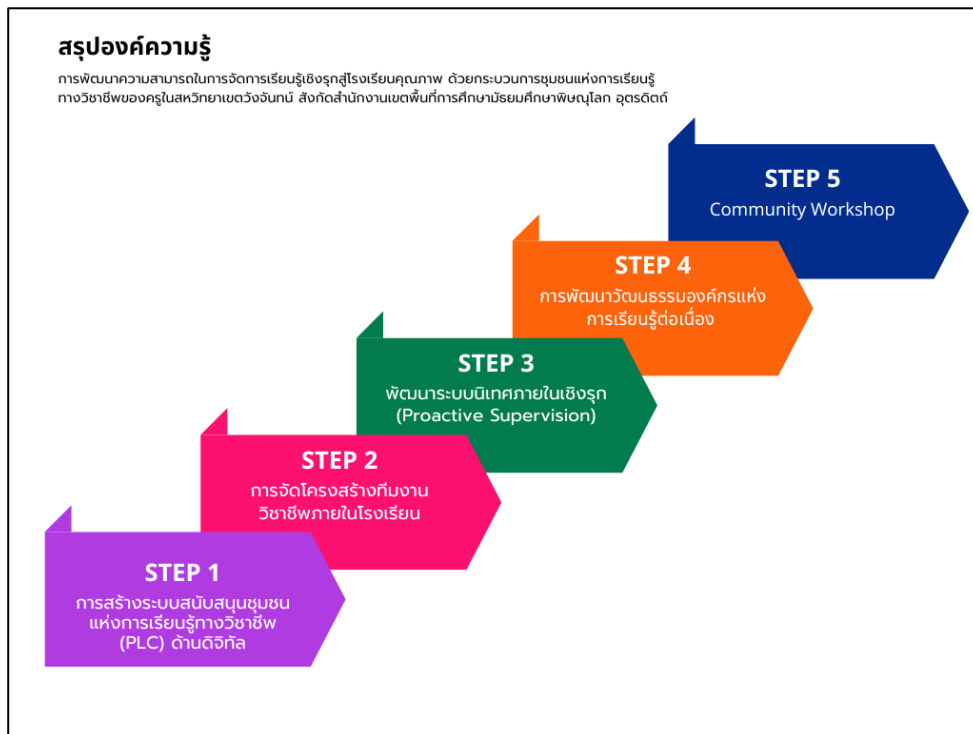
3. พัฒนาระบบนิเทศภายในเชิงรุก (Proactive Supervision) : ผู้วิจัยสามารถออกแบบระบบนิเทศภายในที่มุ่งเน้นการส่งเสริม ครูผ่านการสังเกตชั้นเรียนแบบมีเป้าหมาย (focused observation)

ให้ข้อเสนอแนะทันที และติดตามความก้าวหน้าของครูอย่างต่อเนื่อง ระบบนี้จะผนวกกระบวนการ PLC ทำให้การนิเทศไม่ใช่เพียงการตรวจสอบ แต่เป็นการร่วมเรียนรู้เพื่อพัฒนา

4. การพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อเนื่อง : ใช้องค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อออกแบบกลยุทธ์การบริหารที่ทำให้ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา มีความตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ จนก่อให้เกิดบรรยากาศองค์กรที่ส่งเสริมนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างยั่งยืน

แนวทางเหล่านี้เป็นการนำนวัตกรรมเชิงนโยบายและกระบวนการบริหารจัดการมาใช้ เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เกิดการปรับเปลี่ยนเชิงวัฒนธรรม เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และพร้อมรับความท้าทายในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การถ่ายทอดและนำไปใช้ประโยชน์ จากข้อค้นพบในงานวิจัยสามารถนำองค์ความรู้ไปผลิตสื่อการเรียนรู้ (คู่มือ แผ่นพับ อินโฟกราฟิก วิดีโอสั้น) สำหรับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กๆ และจัดกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ (Community Workshop) เพื่อสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น ได้ร่วมกันระดมความคิด พัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ และต่อยอดสู่การแก้ปัญหาสังคมด้วยวิธีคิดเชิงวิเคราะห์และการทำงานร่วมกัน นำสู่การพัฒนาแบบหรือแพลตฟอร์มเทคโนโลยีการศึกษา (EdTech) ที่สนับสนุนการออกแบบกิจกรรม Active Learning และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบ PLC ออนไลน์ เพื่อลดต้นทุนการฝึกอบรม บุคลากร และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในวงกว้าง สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนทรัพยากร งานวิจัย และนวัตกรรมทางการศึกษา ผ่านกองทุนหรือโครงการวิจัยพัฒนาครูในระดับนโยบายอย่างเป็นระบบ

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสู่โรงเรียนคุณภาพ ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสหวิทยาเขตวังจันทน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี อุดรดิตต์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะนำไปใช้

1. การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ควรส่งเสริม สนับสนุนชี้แนะและช่วยเหลือให้ครูมีการพัฒนาทักษะด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และด้านการปฏิบัติการสอนให้สูงขึ้น

2. การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ควรมีการอำนวยความสะดวกจากฝ่ายบริหารด้านการจัดทรัพยากรเรื่องเวลา งบประมาณ เปิดโอกาสให้ทำงานอย่างอิสระและยืดหยุ่นเวลา เพื่อให้เกิดการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต่างๆ สามารถนำรูปแบบวิธีการในการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูในสหวิทยาเขต วจังจันท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ไปขยายผลให้กับสถานศึกษาในสหวิทยาเขตอื่น ๆ

References

- Adams, K. R. (2024). Active learning pedagogies in secondary education: Teachers' experiences and student outcomes. *Journal of Curriculum Studies*, 56(2), 1–19.
- Fang, J., & Lee, C. K. (2023). Professional learning community approaches to improving active learning in STEM classrooms. *International Journal of STEM Education*, 10(1), 35–50.
- Garcia, M. T., & Hernandez, R. (2024). Leadership support and teacher morale in schools: A pathway to student success. *Educational Management Administration & Leadership*, 52(3), 210–225.
- Lee, S. H., & Kim, Y. J. (2024). Building trust and collaboration in educational communities. *Journal of Educational Leadership*, 12(1), 45–60.
- Ministry of Education. (2001). Research outcomes in education. *Bangkok: Ministry of Education*.
- Ministry of Education. (2023). Policies and key focuses of the Ministry of Education for fiscal year 2023. *Bangkok: Ministry of Education*.
- Nitikorn, K. (2023). The impact of active learning management on students' academic achievement. *Journal of Education and Development*, 15(2), 45–60.
- Nuttawut, A. (2024). Promoting collaborative skills through active learning. *Journal of Educational Development*, 18(3), 112–130.
- Office of the Basic Education Commission. (2023). Policies for the fiscal year 2023. *Bangkok: Office of the Basic Education Commission*.
- Office of the National Education Commission. (2002). The National Education Act B.E. 2542 (1999) (amended B.E. 2545 (2002) and B.E. 2553 (2010)). *Bangkok: Office of the National Education Commission*.
- Office of the Education Council Secretariat. (2017). The National Education Plan B.E. 2560–2579. *Bangkok: Office of the Education Council Secretariat*.

- Pimsupa, L. (2023). Applying information technology to active learning management. *Journal of Educational Technology, 22*(4), 200–215.
- Roberts, J., & Yunus, M. M. (2023). Exploring teachers' perceptions of active learning strategies in secondary classrooms. *European Journal of Educational Research, 12*(1), 78–87.
- Sarisa, Y. (2024). Developing educational personnel for active learning management in quality schools. *Journal of Educational Innovation, 19*(2), 90–105.
- Suraphon Thamromdee & Colleagues. (2010). Academic friendly communities. *Bangkok: Education Publishing House.*
- Thornton, K., & Cherrington, S. (2022). Teacher professional learning communities in early childhood education: Enhancing collaboration and practice. *Journal of Education and Development, 11*(2), 45–60.
- Wang, H., & Zhang, L. (2023). Implementing professional learning communities to enhance teachers' instructional practices: A systematic review. *Teaching and Teacher Education, 121*, 103937.
- Wang, L., & Zhang, Y. (2024). Effective school leadership and teacher collaboration: Enhancing educational outcomes. *Journal of School Leadership, 34*(2), 150–165.
- Wat, S., Chitlada, M., & Phimchanok, C. (2024). The use of active learning techniques to enhance critical thinking skills in secondary students. *Journal of Educational Management Research, 20*(1), 78–95.